

ствия, естественно, необходимы и играют свою роль. Но они формируют личность на уровне обыденного сознания, воспитывают эмоционально-социальное отношение к животным. Этого недостаточно.

Формирование единого, согласованно развивающегося социоприродного комплекса требует глубокого понимания путей, их взаимоадаптации, глубокого знания регулятивных механизмов их коэволюционного развития, в том числе нравственных. Этим определяется необходимость введения в школе, средней и высшей, курсов биологической этики. Их изучение может поднять бережное, ответственное отношение к живой природе с уровня эмоционально-социального на рационально-теоретический, привести к глубокому осознанию объективной необходимости распространения на живую природу общечеловеческих, в первую очередь, нравственных ценностей.

Харьковская государственная зооветеринарная академия является инициатором на Украине внедрения в учебный процесс целенаправленной системы биоэтического воспитания. В течение уже 8 лет в ней преподается курс биологической этики, который вызывает большой интерес у студентов. Ежегодно проводятся студенческие теоретические конференции, в т.ч. с международным участием. Студенты и сотрудники академии активно участвуют в общественных акциях за гуманное отношение к животным.

Академия осуществляет широкие творческие связи с международными организациями и движениями Европы и США в защиту прав животных (Королевским обществом Великобритании, Всемирным обществом, студенческим всемирным обществом и др.).

Думается, что создание системы биоэтического воспитания является насущной потребностью и важным фактором гуманизации современного образования.

БЮЕТИКА ЯК ОСНОВА ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ

Фордзюн І. М.

Тернопільський НПУ імені Володимира Гнатюка

Китайська мудрість говорить: “Не всі люди є в тваринах, але всі тварини є в людях”. З цього необхідно розуміти, що соціальна поведінка людини диктується не тільки розумом і культурними традиціями, але підкоряється і тим закономірностям, які притаманні будь-якій поведінці, що виникла філогенетично. Ці закономірності стали відомі з вивчення поведінки тварин.

Доведено, що у тварин існують певні вроджені механізми і ритуали, що перешкоджають їх асоціальній поведінці [1].

Людина внаслідок свого інтелектуального розвитку, відчуваючи себе господарем природи, відійшла від своїх природних основ, поставила себе в центр Всесвіту. Більше того, перестала враховувати інтереси істот, які населяють нашу планету. Антропоцентричний підхід протягом бага-

тьох століть орієнтував суспільство на максимальне споживання, при цьому людина розглядала природне середовище, рослини та тварини як невичерпне джерело матеріальних благ. Це поставило людство перед глобальною екологічною кризою. Насильно підкорюючи природу людина підрубала власне коріння, позбавила себе цілісності. Для людства стало очевидним те, що необхідні нові світоглядні орієнтири, які б не протиставляли людину природі.

Людство лише в ХХ столітті зуміло побачити себе зі сторони, оцінити свою роль в біосфері, зробити спробу застосувати етичні принципи взаємозв'язку людей з іншими видами живих організмів. Сьогодні запропоноване інше відношення до всього навколишнього світу – біоцентризм, сутність якого полягає в тому, що найважливішим у Всесвіті визначається життя загалом, без виділення людини серед інших живих форм. При цьому людина є лише однією з ланок усього живого. Більшість вчених всього світу схиляються до концепції біоцентризму, адже визнається рівноцінне право існування всіх живих істот на планеті Земля.[2]. Біоетика, як наука про етичне ставлення до всього живого включає проблеми стосунків людей, а також проблеми взаємозв'язку людини і тварини.

Біоетика виникла і стала інтенсивно розвиватись на початку 70-х років у США і Західній Європі. Американський біолог В.Р.Поттер запропонував термін “біоетика”, назвавши її “мостом у майбутнє”, оскільки біоетика все більше стає пошуком реальних шляхів до створення глобальної етики майбутнього. В Європі діє Комітет з біоетики, в роботі якого беруть участь представники відповідних національних комітетів з усіх європейських країн.

Філософ Френсіс Бекон писав: “Ми не можемо керувати природою інакше, ніж підкоряючись їй”. В.Каммонер сформулював основні закони, які людина повинна враховувати у своєму повсякденному житті: 1) Все пов'язано зі всім; 2) Все повинно кудись подітись; 3) Нічого не дасться даремно.[3]

Науковці виділяють такі основні напрями стратегії поведінки людини в природі та її гармонійних стосунків з природою: усвідомлення цілісності живої природи та ієрархічного принципу її побудови, утвердження відношення до землі, природи, біосфери як до живого організму; внутрішнє сприйняття концепції біоцентризму, яка визнає рівноцінне право на існування будь-якого виду, що населяє нашу планету; формувати почуття відповідальності за свої вчинки перед сучасними та майбутніми поколіннями людей; необхідно змінити своє відношення до споживання, бо концепція “все для людини” втрачає свою актуальність.[2]

Біологічна етика має стати регуляторним принципом поведінки та мислення не тільки окремих особистостей, але головним чином усієї світової цивілізації, якщо звичайно людство не хоче зникнути з лиця землі.

Література

1. Концепции современного естествознания: Сер. “Учебники и учебные пособия”. – Ростов-на-Дону.: Феникс, 1997. – С. 299

2. Степанюк А.В., Герц І.І. Біоетика – Тернопіль, 2001.– 144 с.
3. Степанюк А.В. Методологічні основи формування цілісності знань школярів про живу природу.– Тернопіль, вид-во Богдан, 1998.– 164 с.

БІОЕТИКА В СВІТЛІ НОВИХ ПАРАДИГМ ПРО ЕНЕРГОІНФОРМАЦІЙНУ ОРГАНІЗАЦІЮ СВІТУ І ЛЮДИНИ

*Харченко Л.П., Бойчук Ю.Д.
Харківський НПУ імені Г.С.Сковороди*

Останні десятиліття існування людства були роками соціальних революцій і перетворень, наслідком яких стала соціально-економічна, духовна та екологічна криза існуючої цивілізації. Серед багатьох шляхів виживання людства особлива роль належить біоетиці, як духовно-екологічному імперативу сучасності, моральній нормі, згідно з якими людство повинно переглянути свої ціннісні орієнтири, потреби, узгоджуючи їх з можливостями і потребами живої і неживої природи нашої планети і Космосу в цілому.

На нашу думку, серед фундаментальних основ біоетики на особливу увагу заслуговують уявлення про енергоінформаційну структуру світу і людини.

Переосмислення старих релігійно-філософських істин та сучасні дослідження висувають нові наукові гіпотези про те, що у Всесвіті існують тільки дві реальності: матерія і енергія, які за певних умов переходять одна в одну. Але пріоритет залишається за енергією, а матерія є її конденсованою формою, існуючою тільки в просторі і часі. Енергія ж незалежна від просторово-часового континууму. Вона створює і формує поля, які оточують матеріальні об'єкти. Тобто, сама енергія створює поля і матерію і це стосується усіх тіл, в тому числі і живих організмів. Тільки останні мають своє особливе біологічне поле. Це первинне енергетичне поле, яке виникає при спонтанному крученні фізичного вакууму, заповнює як міжзоряний простір, так і простір між елементарними частками, отримало назву Універсального Енергетичного Поля (УЕП).

У різних культурах УЕП під різними назвами було відоме давно. Від інших фізичних полів воно відрізняється такими характеристиками: здатне без перешкод і втрат проникати через будь-які матеріальні об'єкти; може перебувати більше ніж в трьох вимірах; має організуючий вплив на матерію і створення форм, тобто є матрицею для формування матеріальних об'єктів; впливає на об'єкти і елементи простору з надсвітловою швидкістю, не вимагаючи для його трансмісії часу (саме так передається інформація, що дає підстави шукати зв'язок її з УЕП).

Навколо живих організмів, і людини в тому числі, УЕП викликає енергетичне поле – ауру, яка оточує і пронизує фізичне тіло. Про існування аури було відомо ще з стародавніх часів, але її існування тривалий час не визнавала класична наука. Аура як частина УЕП є космічною матрицею для людини, тоді як фізичне тіло – земною. Для сприйняття своєї косміч-